

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 61. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890599129792.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Svinedrengen

Svinedrengen tryktes første gang i EB 6-42, der udkom 20.12.1841.

Eventyret omtales første gang i et brev til Henriette Hanck 12.11.1839, hvor A fortæller, at hans højre hånd snurrer af træthed, 62 »saaledes har den skrevet i Dag. Jeg har nemlig maatte, for Skuespiller Holst, renskrive eet af mine nyeste Eventyr: »Svinedrengen«, der ikke er saa kort, han maatte have det i Formiddag om han maaskee skulde kunne overtale Fru Heiberg til at sige det ved hans Aftenunderholdning« (BHH 393). Sandsynligvis kom Frederik VI.s død 3.12. i vejen, idet den betød lukning af Det kgl. Teater i to måneder og dermed også en udsættelse af Wilhelm Holsts aftenunderholdning. 17.1.1840 meddeler A Henriette Hanck, at aftenunderholdningen nu er sat til søndag efter teatrets genåbning 9.2.1840, samt at Phister skal fremsige *Svinedrengen* (BHH 418). Phister, der antagelig har overtaget eventyret, fordi fru Heiberg har været for optaget af sin rolle i A.s Mulatten, der fik premiere 3.2.1840, fik iøvrigt succes med sin oplæsning, som det fremgår af et brev til jomfru Hanck 10.6.1840, hvoraf det også fremgår, at eventyret skulle med i det næste eventyrhæfte, der var planlagt til udgivelse, når A vendte tilbage til Kbh. fra et besøg på Nysø (BHH 461).

Skønt A omtaler *Svinedrengen* som et af sine nyeste eventyr i brevet 12.11.1839, er der tydeligvis blot tale om en renskrift. Det er måske også af ældre dato, idet A under et ophold på Nysø i sommeren 1838 noterer i Alm 12.7.: »Skrevet Nattergalen og Spille-Daasen.« A har tilsyneladende kasseret dette værk, men Brix 142ff mener, at her er tale om en forstudie til *Svinedrengen*, blot mere satirisk og mindre dramatisk end den endelige version.

Eventyret tilhører gruppen af gendigtninger af eventyr, som A har hørt som barn, omend i stærkt omarbejdet form, et forhold A kommer ind på i Bemærkninger (6). Det tilgrundliggende folkeeventyr, som Georg Christensen (165) henregner til Sv. Grundtvigs eventyrregistrant nr. 121 »Den stolte Jomfru«, findes i talrige opskrifter. Det handler om den stolte jomfru, der afviser prinsens frieri, men tilsidst må tage til takke med ham i skikkelse af en pjaltet tigger, efter at hun af iver efter at få fat i hans sjældne sager (en gulden o.l.) har måttet lade ham sove først i hendes kammer og senere i hendes seng. Eventyret kendes over hele verden (jvf. E.Gigas: *Et Eventyrs Vandringer i: Litteratur og Historie. Studier og Essays III.1902.250-322* samt Else Marie Kofod 45f), men adskiller sig dog indbyrdes en del i henseende til »sømmelighed« (sml. fx Gråben i Byskov I 259-268 og Jespers Børnetøj i L.Bødker: *Skæmtsomme Eventyr. 1957.34-39*). Udover at tage hensyn til decorum, kys istedetfor samleje, har A ændret hele eventyrets idé, idet prinsessens vågnende kærlighed til tiggerprinsen samt prøverne, hun sættes på for at bekræfte denne kærlighed, udelades. Folkeeventyrets lykkelige slutning erstattes endvidere af prinsens hævn.

182-11ff. A viderefører symbolbrugen af rosen i *Rosen-Alfen*, hvor 63 den stod for den hede erotik, men her mere i den kristne betydning som symbol på åndelig kærlighed. Desuden står den i skarp kontrast til gryden, symbolet på smålig nysgerrighed. Også nattergalen videreføres som symbol på det naturlige i modsætning til den kunstfærdige skralde (jvf. *Den flyvende Kuffert og Nattergalen*). - **20**komme Fremmede] alm. børneleg i 1800tallet. - **21**Presenterne] gaverne.

183.3færdig] lige ved. - **9-10**man ligestrax ... mod den] sml. *Den flyvende Kuffert* (1157.34-35), en satire over den heibergske formæstetiks afvisning af naturpoesien symboliseret ved nattergalen. - **11**Superbe] pragtfuldt. - *charmant*] charmerende. - **19**lad saa den Fugl flyve] ordspil på talemåde: ikke tale mere herom, færdig med den sag. - **34-35**Ach ... væk] østrigsk vise, traditionelt tillagt gadesangeren Marx Augustin (d.1705). Melodien kendes fra C.von Dittersdorfs (1739-99) orkesterkomposition Kehraus.

184.10 Klods-Skoe] træsko. - **35**hvor det er interessant] satire over fru Gyllembourgs og Carl Bernhards hverdagshistorier om dagliglivets huslighed.

185.6 Hopsaer] runddans i 3/4 takt med hop fra den ene fod til den anden. - **6**fra] siden. - **14**opmuntre] fremme.

186.2 Heraus] ty.: ud.